

Cròniques de fires

Mineralexo Barcelona-Sants, març 2024

Jorgina JORDÀ DEFEZ

Grup Mineralògic Català, Barcelona, Espanya

j.jorgina@gmail.com

El passat mes de març es va celebrar una nova edició de la fira Mineralexo Barcelona-Sants, organitzada pel Grup Mineralògic Català. Com ja acostuma a ser habitual, va comptar amb un gran èxit d'assistència i, en alguns moments, fins i tot es van arribar a crear algunes cues per a poder accedir al recinte de les Cotxeres de Sants.

Un cop dins, el primer que tocava fer era saludar als companys i amics del Grup Mineralògic Català, fàcils de localitzar al seu estand guarnit amb un gran nombre d'exemplars de les publicacions que edita l'entitat.

A la fira, com sempre, vam poder gaudir d'una gran diversitat de minerals de diferents qualitats i preus, provinents d'arreu del món. Entre el que es va poder veure m'agradaria destacar: childrenita de Shengus, Pakistan; escapolita de la vall de Kolcha, Afganistan; fluorita amb quars, de la prefectura de Quanzhou,

Minerals d'Astúries. The Mineral Shop.

Barita, de la mina "Haiti", Cartagena, Múrcia. Elicer.

Vivianita, de la corta "Brunita", La Unión, Múrcia. Gea.

Variscita, de Palazuelos de las Cuevas, Aliste, Zamora. All Stone.

Ortoclasa, de Zarlalejo, Madrid. Paulí Figueras.

i boniques mostres de cianotriquita de Qinglong, ambdues de la Xina; minerals de Madagascar com ara betafita de Vakinankaratra i liddicoatita d'Ibity; òpal (varietat hialita) molt fluorescent de color verd brillant recobrint parcialment uns cristalls de quars d'Erongo, Namíbia; òpals nobles de Mezezo, Etiòpia, i Queensland, Austràlia; astrofil·lita de Kola, Rússia; boniques mostres de quars en 'macla del Japó' provinents de la mina Flor del Perú II, Pampa Blanca, Perú; hidroxilherderita d'Araçuaí, Brasil, o els ja clàs-

sics exemplars de cubanita de la mina Henderson 2, Quebec, Canadà.

Com sempre, també es va poder veure molt material del Marroc, entre el que hi havia molta varietat. Destacar, per exemple, exemplars d'atzurita de Khénifra, crisocol·la amb malaquita de Sidi Ayed, vanadinita de Mibladen, djurleïta amb calcocita d'Aït Ahmane o nartrolita d'Imilchil, entre un llarg etcètera.

Dels països europeus: fluorapatita amb actinolita i titanita de Froland, Noruega; sofre, amb una cris-

Scheelita, de la mina "Conchita", Estepona, Màlaga. Gea.

Guix, de Fuentes de Ebro, Saragossa. Ramon Muntada.

Wulfenita (var. chillagita), de la mina "Teresita", Sant Fost de Campsentelles, Barcelona. Eugeni Bareche.

Quars (var. ametista), de Viladrau, Girona. Zona Minera.

tal·lització poc freqüent, de la clàssica mina Machów, Polònia; fluorita de la mina Diana Maria, Durham, Anglaterra; i una fluorita que em va agradar molt de la zona del Montblanc, França.

Pel que fa a material de la península Ibèrica, molts minerals de Portugal, especialment, procedents de la històrica localitat de Panasqueira. Em van cridar l'atenció unes mostres de variscita de Palazuelos de las Cuevas, Zamora, i una ortoclasa maclada molt estètica de Zarzalejo, Madrid. També es van poder veure

molts clàssics, com ara alguns exemplars de cinabri d'Almadén, barita de la mina "Haití" i vivianita de la *corta* "Brunita" i també de la mina "Julita", Garcirrey, Salamanca. Bones mostres de scheelita de la mina "Conchita", Estepona, Màlaga; piromorfita d'El Horcajo, Ciudad Real; celestina de la zona del riu Queiles, Navarra; uns impressionants guixos de Fuentes de Ebro, Saragossa, i d'Els Agessars, Sogorb, Castelló. També destacar unes curioses mostres de microclina (varietat amazonita) del mont Xiabre, Pontevedra.

Guix, de la concessió "Los Algezares", Sogorb, Castelló. Ramon Muntada.

Barita, del Montseny, Viladrau, Girona. Intan.

Liddicoatita, d'Ibity, Vakinankaratra, Madagascar. Elite Fine Minerals.

Hidroxilherderita, d'Araçuaí, Minas Gerais, Brasil. Intan.

Com sempre, gran quantitat de fluorites i calcites d'Astúries, de la pedrera "Llamas", de la mina "Emilio" o de La Collada, entre altres localitats.

Per als amants dels minerals rars o de localitats típus no va faltar un bon assortiment: carpathita, en cristalls fluorescents amb hidrocarburs, del pic Picacho, Califòrnia, EUA; hokkaidoïta, com a inclusions grogues molt fluorescents sobre òpal, de la prefectura de Hokkaido, Japó; o unes curioses mostres de santa-

barbaraïta de Kereh, Ucraïna.

De Catalunya, bons exemplars de la pedrera "Berta", celestina de Torà, wulfenita (varietat chillagita) de la mina "Teresita" de Sant Fost de Campsentelles, calcita i guix de Vallcarca, talc de La Vajol, quars (varietat ametista) de Viladrau i de Santa Coloma de Farners, i també bonics quarsos del barranc del Cargol, Llavorsí, tots ells amb força anys (provinents la majoria d'antigues col·leccions). Per acabar, uns exemplars

Fluorita, de la mina Diana Maria, Frosterley, Durham, Anglaterra, Regne Unit. Natura Kucera.

Escapolita (sèrie), de la vall de Kokcha, Badakshan, Afganistan. Litosphera.

Astrofil-lita, del mont Saami, pen. Kola, Rússia.
The Mineral Shop.

Vanadinita, de Bou el Maden, Midelt, Marroc. Paulí Figueras.

Djurleïta amb calcocita, d'Aït Ahmane, Zagora, Marroc.
Rosell Minerals.

Sofre, de la mina Machów, Tarnobrzeg, Polònia.
Silva Miguel Minerals.

Calcita i fluorita, de la pedrera "Berta", el Papiol-Sant Cugat,
Barcelona. Mineranto.

Quars (var. ametista), de Santa Coloma de Farners, Girona.
Joan M. Bruguera.

dels que més em van agradar van ser uns de barita recollits a la zona de Viladrau, als volts de 1970.

Durant el transcurs de la fira, el Grup Mineralògic Català va organitzar diversos tallers, enfocats als més petits però on també alguns més grans eren benvinguts: “Taller d’iniciació als minerals”, “Taller d’introducció a les propietats i característiques generals dels minerals”, “Consells i idees bàsiques sobre com col·leccionar minerals” i “Taller d’observació de microminerals a través del binocular”.

El divulgador científic Marc Boada (que malauradament ens va deixar poc després de fer la fira, el mes de juliol) també va fer una activitat enfocada a entendre la problemàtica de la dependència dels elements crítics, com ara germani, gal·li, cobalt, níquel, estany,

elements de terres rares, or, tungstè, niobi o tàntal, que s’obtenen dels minerals i que suposen un repte per a la nostra economia i societat.

Finalment, també es va poder gaudir d’una exposició sobre la mateixa temàtica dels elements crítics titulada “Minerals en conflicte” i que era molt recomanable.

Només em queda donar les gràcies a totes les persones que han fet possible aquesta nova edició de la fira i, en especial, als membres del Grup Mineralògic Català, com a entitat organitzadora de l’esdeveniment, així com a tots els expositors que ens han permès fer les fotografies que il·lustren aquesta ressenya.

Totes les fotos (pàg. 65 a 70) són de Màrius Asensi.

Fluorita, de Les Droites, massís del Mont-Blanc, Alta Savoia, França. The Mineral Shop.

Betafita (de Hogarth, 1977), de Betafo, Vakinankaratra, Madagascar. Rosell Minerals.

Mineral & Gem 2024, Sainte-Marie-aux-Mines

Juan Miguel CASANOVA HONRUBIA

Societat Valenciana de Mineralogia, València, Espanya

jm.casanovahonrubi@edu.gva.es

Del 26 al 30 de juny es va celebrar a la localitat francesa de Sainte-Marie-aux-Mines, a Alsàcia, la 59a edició de Mineral & Gem. Enguany el temps va tornar a ser protagonista i les altes temperatures al costat d'una elevada humitat ambiental van ser la tònica habitual, donant lloc a un ambient sufocant. Sota aquestes condicions, passejar pels carrers va arribar a ser esgotador, especialment durant les hores centrals del dia.

L'organització ha mantingut totes les novetats que es van incorporar després de la pandèmia i que tan bons resultats han donat; no obstant això, en aquesta edició la ratxa de rècords d'assistència d'aquests últims anys s'ha truncat en descendir a una mica més de 39.000 el nombre de visitants.

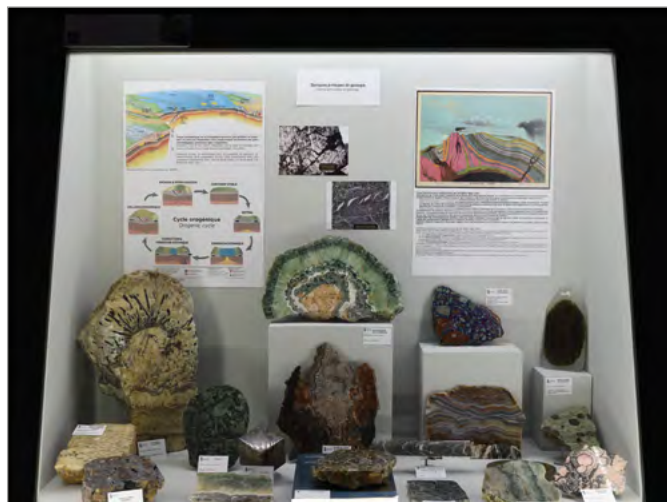
Un dels majors atractius que caracteritzen aquesta fira és la seva àmplia varietat d'activitats culturals i lúdiques que se sumen a la part comercial i que s'ofereixen tant per a professionals com per al públic de

totes les edats. Durant els cinc dies es van organitzar una mica més de vint activitats entre conferències, animacions, tallers i exposicions. Sens dubte, de totes elles destaquen aquestes últimes: dues dedicades als minerals i una als fòssils.

L'exposició Prestige és la més important i en aquesta edició, sota el títol «Paragènesis», es va unir la bellesa dels minerals als coneixements científics. El seu objectiu va ser explicar al públic la complexitat dels processos geològics que formen els minerals i, en particular, les associacions d'espècies minerals que coexisteixen en haver-se format sota un mateix ambient geològic, concepte que coneixem com a paragènesi.

Un any més Alain Martaud va ser el responsable de la seva organització, que va comptar amb la col·laboració del geòleg Lucas Etienne. Aquesta exposició va ser la que Alain va programar per a l'any 2020 i que finalment es va suspendre degut a la pandèmia. Com ja és habitual, van participar el Museu Nacional d'Història Natural de Luxemburg, el Museu Nacional d'Història Natural de París, el Museu de Mineralogia de la Universitat d'Estrasburg/EOST, així com importants col·leccionistes privats.

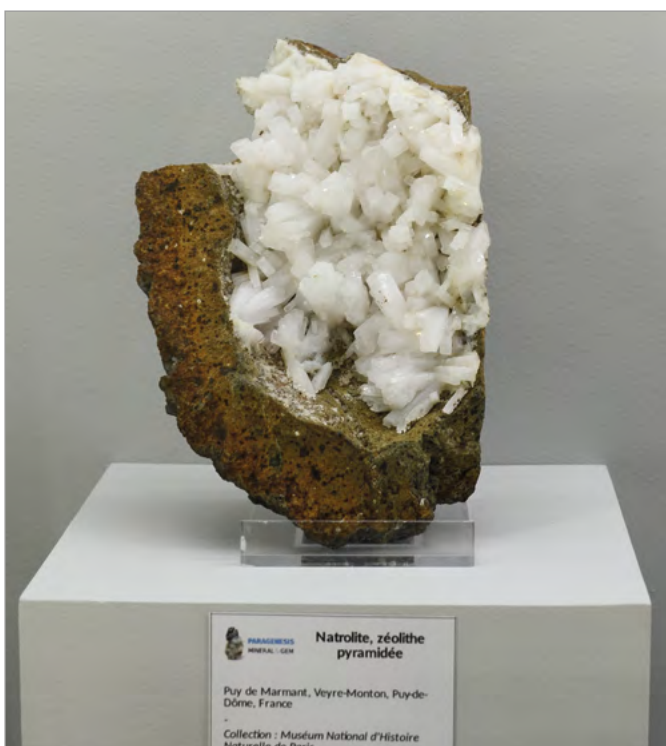

L'exposició estava formada per 31 vitrines agrupades en quatre temàtiques. Les tres primeres abordaven aspectes generals de la geologia i per a la seva explicació van agafar com a exemples el jaciment de Sn-W-Be del mont Xuebaoding, a la Xina, i la mineralogia de la zona d'oxidació de les mines de Pb-Zn-Ag de Laurion, a Grècia. A les dues vitrines hi havia una àmplia representació dels minerals més comuns d'aquests jaciments; així, vam poder veure mostres de cassiterita, scheelita i beril (varietat goshenita) del jaciment xinès, i les clàssiques adamita, smithsonita, atzurita i malaquita de Laurion.

A les següents dues vitrines s'explicava el paper de les orogènies en la formació dels minerals; en ambdues, l'exemple utilitzat van ser les mineralitzacions de les fissures alpines tant en roques metamòrfiques

com granítics. En aquestes vitrines predominaven els minerals de localitats clàssiques dels Alps, principalment de Suïssa i Itàlia. Es van exposar exemplars extraordinaris de quars, ortoclasa (varietat adulària), fluorita i hematites.

La major part de les vitrines, un total de 17, estaven dedicades a la metal·logènia, és a dir, a la formació dels jaciments metal·lífers. Les més destacades van ser: la dedicada a Tsumeb, com a exemple d'anomalia geològica; les de Freiberg i Sainte-Marie-aux-Mines, com a representació dels jaciments d'origen hidrotermal; o la dedicada a les mineralitzacions de tipus Mississippi Valley, entre les quals sobresortien els importants dipòsits de Pb-Zn dels Estats Units, amb una àmplia representació de la coneguda paragènesi de la mina Elmwood, Tennessee. Algunes de les vi-

Natrolite, zéolithe pyramidée
Puy de Marmant, Veyre-Monton, Puy-de-Dôme, France
Collection : Muséum National d'Histoire Naturelle de Paris

Soufre
Mine Cozzo Disi (Cozzodisi), Agrigento, Sicile
Don M. C. Gobin
Collection : Muséum National d'Histoire Naturelle de Paris

trines incloses en aquesta temàtica es van centrar en un únic jaciment, com: els de Trepča a Kosovo, Shaba a la República Democràtica del Congo o Dalnegorsk a Rússia.

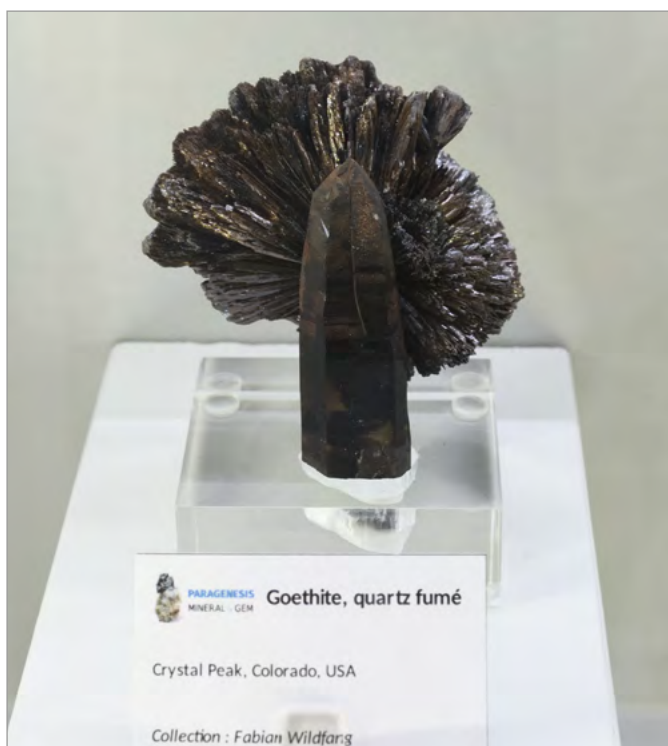
A les últimes nou vitrines s'explicava la importància de les roques encaixants i en elles es va mostrar la paràgenesi mineral associada a les roques evaporítiques, volcàniques, metamòrfiques i plutòniques, com les pegmatites.

Enguany, en el recinte de la piscina es va presentar l'exposició «Darrere dels minerals: de l'ombra a la llum». Encara que la seva proposta era mostrar les històries que hi ha darrere dels minerals des del moment de la seva extracció, la gran varietat de mostres exposades feia difícil entendre el seu missatge final. Hi havia exemplars de nombrosos països, però la ma-

joria procedien dels Alps; potser una picada d'ullet als *crystallieres*, un col·lectiu d'expositors que sempre s'han agrupat en aquest recinte.

Referent a la part comercial, farem un breu repàs d'allò més destacat que vam poder veure en aquesta edició i, especialment, de les tan anhelades novetats mineralògiques.

L'any anterior ja vam comentar el retorn dels comerciants xinesos després de les restriccions de la pandèmia, però en aquesta edició tampoc han destacat per oferir la varietat i qualitat d'exemplars que es poden continuar veient gràcies a les xarxes socials. Els canvis soferts en aquest país durant els últims anys ens fan pensar que l'àmplia oferta de la qual vam gaudir a les grans fires europees a principis de l'any 2000 ja no tornarà a repetir-se. Aquesta situació ha donat lloc al

Galène
 Freiberg, Saxe, Allemagne
 Excollection : Schaller
 Collection : Musée de minéralogie de l'université de Strasbourg

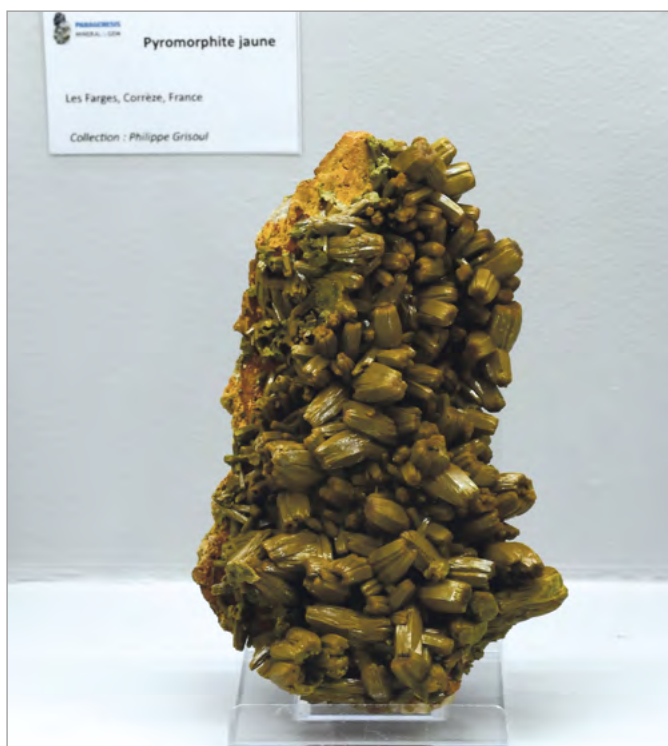

Pyromorphite
 Freiberg, Saxe, Allemagne
 Excollection : Schaller
 Collection : Musée de minéralogie de l'université de Strasbourg

fet que actualment el millor material xinès el trobem dispers entre els comerciants europeus de major nivell.

Una de les novetats més cridaneres van ser els grans cristalls procedents de la localitat d'Itrongay, a Madagascar, que es venien com a *feldespat* però sense especificar l'espècie. Eren cristalls individuals que arribaven a tenir mides d'uns 20 cm, una cosa habitual en els *feldespat*s, però no quan aquests són de qualitat gemma i d'un bell color verd pàl·lid. Si bé ja van aparèixer l'any passat, encara es poden veure alguns petits lots de zafirina, formats per cristalls ben definits de mida centimètrica, tant solts com en matriu; sens dubte, aquests continuen sent els millors per a l'espècie.

Enguany també hem gaudit de la presència de comerciants iranians, encara que no oferien cap novetat rellevant respecte a edicions anteriors; només destacar un ampli lot de cristalls de guix incolors i d'hàbit prismàtic procedents del desert de Lut, Yazd. No obstant això, alguns dels millors exemplars d'aquest país els vam veure a comerciants italians. A MCP vam poder contemplar una vitrina amb una mica més d'una desena d'exemplars d'andradita (varietat demantoïde) dels monts Belqeys, Takab, a l'Azerbaidjan Occidental, d'una qualitat excepcional. Webmineral portava un petit lot format per grups de cristalls hexagonals d'hematites de cares molt brillants, així com per cristalls individuals, alguns en forma de barri, procedents de l'illa de Larak, Qeshm, Hormozgan.

Pyromorphite jaune
 Les Farges, Corrèze, France
 Collection : Philippe Grisoul

Quartz Herkimer, calcite, sidérite
 Middleville, New York, USA
 Collection : Fabian Wildfang

Encara que van ser novetat fa un parell d'anys, aquests exemplars segurament procedeixen d'una nova troballa.

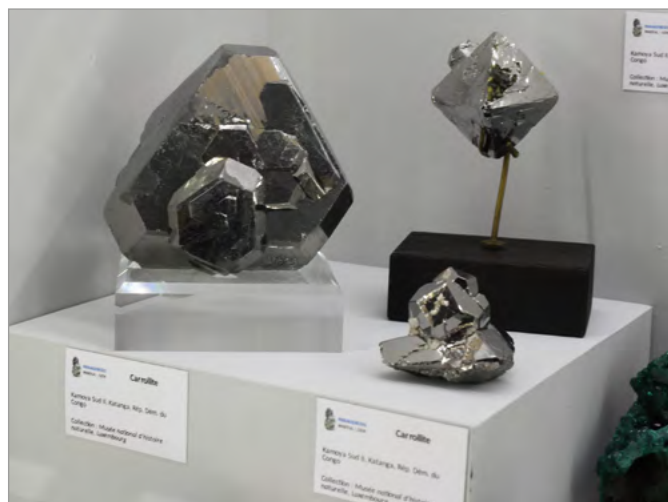
En aquesta fira no participen comerciants japonesos i trobar minerals d'aquest país és poc habitual, però enguany vam poder veure un lot de rodocrosites botrioidals de color rosa procedents de la coneguda mina Oppu, Nishimeya, Aomori. Aquesta antiga mina de Pb-Zn-Ag es troba tancada i en la seva última etapa es va explotar només per a extreure rodocrosita com a material lapidari.

Si ens fixem en el nombre de comerciants que ofereixen fluorites d'Astúries, podem assegurar que aquest continua sent sens dubte uns dels minerals espanyols més destacats i valorats a les fires europees, sense

oblidar-nos de les pirites de Navajún. Però enguany vam tenir l'ocasió d'admirar uns magnífics exemplars de Berbes recollits per un aficionat francès que destacaven per la grandària de les peces i els seus cristalls, a més de pel seu magnífic color violeta i una lluentor poc habitual per al jaciment.

Quan els comerciants ofereixen novetats en exclusiva, solen publicitar-ho com a reclam per al públic que visita el seu estand. I hem tingut ocasió de veure anunciades algunes noves troballes procedents del Brasil. En el recinte de la piscina vam veure uns lots de cristalls de topazi incolor, transparents i amb les cares corroïdes, associats a *apatita* de color verdós. D'aquest país també s'oferien uns magnífics cristalls prismàtics de rodonita de qualitat gemma i d'un

intens color vermell procedents de Conselheiro Pena, Minas Gerais.

Encara que les ametistes de Thunder Bay, a Ontàrio, al Canadà, són conegudes des de fa molts anys, trobar grans lots d'aquest material no és gens habitual a les fires europees. Al Parc Jules Simon vam poder veure un gran lot amb peces de gran mida procedents de la mina Moon Light i amb les típiques inclusions vermelles d'hematites.

Per raones òbvies, l'oferta de minerals russos s'ha anat reduint en aquests últims anys. A la passada fira de Munic es van donar a conèixer unes inusuals mostres d'astrofil·lita procedents del pic Marchenko, a la península de Kola. D'aquesta troballa puntual es van extreure mig centenar d'exemplars d'aquesta rara es-

pècie, de fins a 15 cm de grandària; unes peces úniques en estar formades per masses d'agregats fibrosos sense matriu d'un estètic color bronze. En aquesta fira vam tenir l'oportunitat de poder veure les poques peces que encara queden d'aquest lot. Sens dubte, un altre dels minerals russos destacables van ser les pseudomorfois parcials d'or en cristalls de pirita de Bodaibo, Irkutsk. Un estudi d'aquesta raresa mineralògica s'ha publicat recentment en l'últim número de la revista *Le Règne Minéral*.

Encara que de manera tímida, aquests últims anys hem vist alguns minerals de Turquia; i en aquesta edició es va presentar com a novetat un gran lot d'epidotes amb quars procedents de Wianaloua. En general, eren peces d'uns 15 cm formades per grups de cris-

talls d'epidota d'uns dos centímetres i amb un intens color verd. Anaven associades a cristalls prismàtics de quars incolor i gairebé transparent, alguns d'ells de fins a 8 cm de longitud.

Es continuen veient mostres de la rara geocronita amb fluorita i galena de la mina peruana de Milpo, Cerro de Pasco. En l'actualitat són principalment els comerciants d'aquest país els que ofereixen aquestes peces i ho fan a preus bastant assequibles. Procedents de Bolívia, vam poder veure unes estètiques *apatites* de color rosa associades a quars i siderita de la mina Kami, província d'Ayopaya.

I malgrat que la fira encara va donar molt més de l'aquí escrit, posarem fi a aquest reportatge amb els minerals del Marroc. Els comerciants d'aquest país són, amb diferència, els més nombrosos i, en conseqüència, els que més novetats aporten. Gràcies a ells la mineralogia marroquina és la millor representada a la fira. Enguany hem vist nombrosos exemplars d'escapolita d'Ain Aicha, regió de Fès-Meknès, sempre en cristalls prismàtics solts i alguns d'ells, els de menor mida, de qualitat gemma. Igualment han estat abundants els quarsos i calcedònies procedents de

les pedreres de Sidi Rahal, Sidi Rahal, regió de Marràqueix-Saff i les seves conegudes pseudomorfofisis de quars en fluorita. Un comerciant ofería com a novetat un petit lot de barites amb galena i pirita de Jebel Aouam, a M'irt, regió de Béni-Mellal-Khénifra; uns exemplars de gran qualitat per la seva grandària, lluentor, color i transparència. El jaciment d'Imilchil, Midelt, regió de Drâa-Tafilalet, continua destacant per la seva mineralogia i en aquesta ocasió hem vist unes plaques de magnetita de gran mida formades per cristalls octaèdrics aplanats. Una altra curiositat han estat els cristalls d'hematites amb albita procedents de Tana, regió de Drâa-Tafilalet. Els cristalls es presentaven aïllats o formant els agregats típics en roses; la seva intensa lluentor i el contrast amb l'albita els atorgaven a aquestes peces una gran estètica.

I fins aquí el nostre breu repàs del que va ser aquesta edició de Mineral & Gem 2024. Ens veiem amb més novetats a la pròxima edició que se celebrarà del 25 al 29 de juny de 2025.

Totes les fotos (pàg. 71 a 78) són de Juan Miguel Casanova.

